

sideracions, són una bona mostra de tot el que hi hem dit. S'hi publiquen una dotzena d'articles d'índole diversa, la majoria de tema històric o literari, i artístic. Ultra, doncs, els articles sobre esclaus al comtat de Besalú (M. Grau), l'impost de la bolla a Olot (J. M. Madurell), l'escultor Vicenç Falcó (J. M.ª Solà i Morales), esglésies de la contrada (Jaume Marquès i Joan Pagès), traduccions de Boeci (Nolasc Rebull), música religiosa (F. Civil), jo voldria remarcar quatre articles per raons diverses.

En primer lloc, el treball de Joan Sala i Plana, «Estudi i recopilació de tots els menhirs de les comarques gironines», que obtingué el 1970 el Premi per a estudiants de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, i representa la felicitat incorporació de les generacions joves a la investigació. En aquests Annals aquesta incorporació és tot just incipient i caldria que fos més intensa en volums següents. Cal que els impulsors del «Centre» donguin entrada a joves historiadors i els empenyin a treballar i publicar al sí d'aquests Annals.

Segonament l'aportació de Ramon Sala i Canadell «L'endimoniat del mas Camporiol», perquè posa al nostre abast un document interessant, i àdhuc divertit jo diria, que fa referència a temes poc explotats sobre les connotacions de la religiositat a les nostres comarques en ple Antic Règim. Que un fabricant de butifarres i Diputat al Parlament espanyol, hagi tingut la perspiciàcia de copsar-ne la importància i donar-les-els a conèixer és una altra mostra de la síntesi que es fa a les poblacions petites entorn de la investigació històrica.

Després crida l'atenció el treball de R. Torrent sobre la indústria tèxtil a Olot perquè, *malgrat una estructura una mica anàrquica*, i una presentació desgavellada, ens presenta un enfilall de notícies i dades sobre el tema que són un primer pas per entrar més endavant a fons en l'anàlisi d'aquest fenomen una mica atípic, d'una població amb un hinterland exclusivament rural i que assolí un paper destacadíssim en el món industrial de la Catalunya del Set-cents i del Vuit-cents.

I finalment el treball de Ricard Jordà, sobre la mort de l'alcalde major Ramon de Lomanya perquè demostra, a nivell de la història local, com és possible de connectar amb una metodologia actual i amb els temes que avui preocupen en general els historiadors de Catalunya, tot seguint la línia que aquest mateix autor ja ens havia mostrat en treballs seus anteriors, molt acurats, per exemple sobre la Guerra Gran a Olot i les seves comarques.

No cal dir que també podríem trobar-hi defectes, però crec que en aquesta primera srtida a la llum pública calia sobretot ponderar el paper que estan cridats a fer els centres

d'estudis comarcals i llurs publicacions. I no cal dir que des de les comarques ens fort que volen fer-se escoltar també a Barcelona i que reclamen el seu dret a participar en els cenacles, sovint tan tancats, dels historiadors i patums de la història oficialment entronitzats per l'establishment cultural barceloní.

JOAQUIM NADAL I FARRERAS

RAHOLA I ESCOFET, Gaietà/RAHOLA I SASTRE, Josep: **La Marina Mercant de Cadaqués**. Girona. Edit. Dalmau Carles Pla, 1976, 596 pp.

Tal com assenyalen els autors d'aquest valuós treball d'investigació, «exposar la història de la marina de Cadaqués es (...) contar la vida, la mateixa història de la vila cadaquesenca». Cal remarcar la justesa d'expressió d'aquest paràgraf del pròleg, ja que llevat dels darrers anys d'aquest segle, totes les activitats econòmiques de Cadaqués al llarg de la seva història han anat lligades a la secular tradició marinera.

Per altra banda, la seriositat del treball ve avalada per les nombroses fonts que ambdós autors han utilitzat: des dels arxius municipals, parroquial i particular de la vila de Cadaqués, passant pel notarial i municipal de Girona, i els importants arxius de la Ciutat de Barcelona i la Corona d'Aragó.

A més, es constata al llarg de tot el llibre —ultra un profund coneixement del tema exposat— l'encert d'emmarcar l'estudi dins la *més ortodoxa anàlisi històrica*.

Són molts i variats els aspectes estudiats: des de la visió retrospectiva de la formació del primer nucli mariner de Cadaqués, les distintes ordenances de navegació, l'actuació dels vaixells corsaris, la lenta transformació del tipus de naus, l'exportació i la importació, el tràfec del port de Cadaqués, etc., conformant en el seu conjunt un treball molt reeixit.

Molt importants —pel fet de ser terrenys d'investigació molt poc conreats— esdevenen els capítols dedicats a la Mota, la conversió del pescador en mariner, i —sobretot— el petit apartat dedicat a les unions familiars i l'expansió marinera als segles XVIII i XIX.

També cal esmentar l'oportunitat de les nombroses il·lustracions que figuren al llibre com a apèndix; hi ressalten per damunt de totes —al nostre parer— les que ens mostren tota la bellesa i l'encís del Cadaqués antic.

R. ALBERCH I FUGUERAS